

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Glasilo Socialistične stranke Ju

Izhaja vsak petek popoldne.

Nefrankirana in ne-
na pisma se ne spre-

Sedež uredništva

ulica

Strossmayerjeva 1.

Štev. 47.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1925.

II. Leto.

Vojna ali mir?

V Locarnu so se zbrali zastopniki evropske visoke diplomacije, da utrdijo evropski mir. Izgleda, da se jim je topot naloge posrečila. Vsaj na papirju. Zmagovalci in poraženci so se zedinili na nekaterih točkah, ki predstavljajo po njihovem mnenju sigurno podlago za trajen mir. Za trajen mir v kapitalističnem smislu seveda, in ne v našem socialističnem. Evropskim velesilam je mnogo na tem, da vlada vsaj za nekaj let relativni mir med državami, ki so vodile doslej hudo medsebojno borbo. Zlasti Anglija je močno zainteresirana na ohranitvi miru v zapadnem delu našega kontinenta, ker se dobro zaveda, da jej sedaj preti nevarnost od druge strani. Anglija se je potrudila, da sta se Nemčija in Francija pomirili, zato, da koncentrirajo svoje sile in sile zaveznikov v drugo smer. Francija in Nemčija sta že dosti izčrpani, od te strani se ji ni za nekaj let nič bati. Vse drugačna je situacija na vzhodu. Rusija se konsolidira. Njeno gospodarstvo se polagoma a sistematično popravlja. Produkcija raste, notranjih nemirov skoro ni več. Kmečke mase so se z novim položajem sprijaznile, a kdor ima na svoji strani ruske kmete, ima v svojih rokah rusko državo. Angleška diplomacija ni neumna in slepa. Ona zna prevdarno motriti položaj doma in drugod. Ona ve, da ji je konsolidirana Rusija vse bolj nevarna nego druge države. Gospod Chamberlain je dal to razumeti svojim prijateljem v Locarnu. In ker navsezadnje tudi Francija in Nemčija ne spremljata razvoj stvari v Rusiji s posebno simpatijo, ni čudno, da so se gospodje topot lepo pomenili med seboj, kako popraviti lastne izgube in rešiti lastni imperijalizem na račun ruskega medveda.

Delavstvo si želi miru, nihče ni tako potreben miru, kakor delavski razred. Saj se morejo njegove vrste utrditi in njegova izčrpana moč okrepiti le v dobi normalnega dela, normalnega snovanja. Nismo torej sovražniki miru, nasprotno, toda otrestiti se ne moremo dojma, da so odločevali pri sklepanju locarnskega sporazuma nagibi in računi zelo nemiroljubnega značaja. Prav je, da pristopi Nemčija v Zvezo narodov, pravilno je, da se jo smatra v vsakem pogledu kot enakopravno članico Zveze narodov, ni pa pravilno in koristno, da se jo sprejme v Zvezo, pod pogojem, da se podvrže popolnoma določilom paragrafa 16. štatutov. Ker baš ta usodepolni paragraf predpisuje, da mora vsaka včlanjena država sodelovati pri eventuelnih blokadah, vojnih akcijah, zlasti pa, da mora vsak čas dovoliti, da se na njenem ozemlju koncentrirajo vojaške čete zaveznikov za eventuelni napad v ozemlje one države, ki jo bo Zveza narodov proglasila za sovražnico. Ali ni očitno, da bi mogla biti v tem slučaju ta sovražnica ravno ljudska Rusija, ali ni očitno, da bi se mogle zavezniške čete zbrati ravno na ozemlju Nemčije?

Sedaj torej razumemo, zakaj se je v Locarnu toliko govorilo o tem fatalnem paragrafu 16. in za kako ceno se je pridobilo Nemčijo za sporazum. Nemčija hoče namreč za vse to tudi gotove protikoncesije. Te koncesije naj bi dobila kasneje na račun premagane Rusije, se prej, da ji bo stvar od vsega začetka bolj teknila, pa gotove koncesije na škodo Poljske. Poljska naj bi izgubila takozvani koridor in še marsikaj —

Iz notranje politike.

Politični položaj.

Radovedni smo bili že dolgo, kaj bo v beograjski politiki znova povzročilo prepire in krize. V čisti, ribniški, niti z novomeškim dialektom pomešani slovenščini nam je sedaj Slovenec razkril vir spora in jedro zla. Povedal je po telefonu, da je sedanjega nesporazuma kriv med Hrvat in Srbi, recte med radičevci in radikali sklenjeni sporazum, in tudi na seji kroškega sveta so hodili v okom temu nesporazumu. Torej nesporazum, po sklenjenem sporazumu povzročen, je otvoril novo krizo in zato se je sestal kronski svet.

O kronskem svetu ni nihče ničesar povedal in vsi navzoči so bili — po seji seveda — resni in molčeči. Vendar pa vedo vsi časopisi, da so razpravljali na seji o invalidskem zakonu, o konkordatu, o notranji politiki, o vojski in mornarici pa še o prosvetni politiki povrh. Vsa ta vprašanja so rešili v dveh urah, in še Pašič je govoril. Torej: položaj so vsestransko razčistili in sedaj bodo ta razčiščeni položaj naprej onegavili.

Radič pa bo kljub temu nesporazumu avanziral. Minister bo postal. Le „rang“ bo zanj slab in Benjamin bo njegov pridevek. Najmlajši bo, najmanjši bo. Prihodnje dni šele bomo zvedeli, če bo ostal brez portfelja ali pa bo socialno politiko masakriral.

Prav resno: Kaj ni dala vlada jugoslovanskemu parlamentu največje brce? Pred par meseci prisilijo parlament, da Radiču protustavno razveljavi mandat, potem pa ga postavi za ministra! Nikjer bi take igre z najvišjim zakonodajnim forumom ne trpeli!

Parlament je delal ta teden „plavo“, vendar pa se je sicer v Beogradu veliko delalo. V notranjem ministrstvu so izdelali pravilnik za enotno policijo, v poljedelskem ministrstvu pa pravilnik za klanje živine. Vsekakor lep prispevek k unifikaciji državne uprave. Po enakem receptu bodo padali „pendereki“ in po enakem receptu bodo klali mesarji v naši državi.

Napredna fronta.

Kadar je politični maček najhujši, takrat je potreba po enotni napredni fronti največja. To je stališče in princip vseh pogrešno nazvanih naprednih strank. — To frontarenje je iniciralo tudi narodno-socialistično stranko in — skoro bi rekli, da je prav, da se je ta neizbežno smrtna infekcija polotila tudi tega osamelega in ovenelega peclja našega političnega dirindaja.

Kakšno pa je naše stališče?

Socialisti poznamo le dve fronti. Delavski razred na eni, kapitalisti-

tudi premaknitev njenih mej v korist Nemčije ni izključena — vse to z namenom, da se pridobi Nemčija za skupno akcijo zaveznikov.

Francija ni hotela popustiti na Renu in v Alzaški-Lotrinški, zato pa naj dobi Nemčija nekaj v Šleziji.

Na teh osnovah so se gospodje sporazumeli v prijaznem Locarnu in javili presenečenemu svetu, da se je tam utemeljila doba dolgega blagodejnega miru.

Sicer se je v istem hipu začela precej huda kanonada na grško-bolgarski meji, pa to so epizode, na kakršne smo že vajeni...

čni razred na drugi strani. Zato kot socialisti odklanjamo tako fronto, ki se ustvarja na zelo relativnem pojmu naprednosti. Za nas, menda pa ne za narodne socialiste, je preganjanje in politično masakriranje uradništva vse prej kot napredno. Pa naj bo dovelj takih primerov.

Zato pravimo prav domače: to ustvarjanje napredne fronte je „švin-del“, grda prevara in le konstatiramo, da bi ob tej prevari radi greli tudi narodni socialisti svoj šekasti in oškrbljeni politični lonček.

Pa še nekaj bi radi povedali. Življensko upravičenost vsake stranke utemeljujejo načela, ustvarjajo strankini programi. Stranka zasluži le toliko časa, da jo za stranko nazivljamo, dokler vrši naloge programa, dokler se bori za strankarska načela. Kakor pa to opusti, je kvečjemu častitljiva družba političnih skrahirancev in — če grobo govorimo — političnih avanturistov.

Preorijentacijo narodnih socialistov tolmačimo zato, da so i vrhovi stranke obupali nad svojim programom, da so uvideli, strankin program je od muh, pa iščejo v enotni napredni fronti boljše in lepše sreče? Pristavljamo le: spoznali so pravo, samo dolgo so za to spoznanje potrebovali.

Policijski rekord.

V Zagrebu se je policija na verne duše dostojno proslavila. Na pokopališče je alarmirala 200 policajev, jih postavila ob Alijagičevem grobu, pa zgrabila vsakogar, ki se je grobu približal. Tekom popoldneva je aretirala ta slavna policija kakih 70 ljudi in vsakomur naložili zato 24 ur zaprtije. Torej vsekakor rekord. Vsi časopisi poročajo, da ni bilo nikakih demonstracij in delavcem gotovo nenaklonjena Beograder Zeitung je zapisala, da je bilo aretiranih vsak, kdor je vrgel na Alijagičev grob cvetko. Kaj ni to naravnost nezaslišano? Gospod Macafizelj, kaj pravite na to? Policijo žečka, če se mrtvega siromaka delavec spominja.

Stavka tipografov v Beogradu.

V sredo 4. novembra je izbruhnila v Beogradu delna stavka grafičnih delavcev. Pri pogajanjih z grafičnimi podjetniki so pristala na zahteve delavcev le nekatera podjetja. Grafični delavci so radi tega proglasili delno stavko, ki je izbruhnila v vseh tistih tiskarnah, ki na zahteve delavcev niso pristale. Delna stavka je izbruhnila v sledečih tiskarnah: „Samouprava“, Gregorič, Akciona štamparija in Radenkovič.

Delavstvo želi miru, toda ta mir mora biti zgrajen na zanesljivem temelju, ne sme služiti skritim namenom niti Anglije niti kake druge države. Če hočemu zasigurati svetu trajen mir, potem treba, da se čimprej omogoči pristop v Zvezo Narodov tudi Rusiji. Mirovni sporazum ne sme biti naperjen proti nobeni državi, ne sme nositi v sebi klice nove vojne.

Tak mir želimo socialisti, za tak mir bomo delali. Kdor je iskren prijatelj sporazuma med narodi, naj dela v tej smeri — in začela se bo res nova srečna doba.

Po svetu.

Kriza v Nemčiji.

Ko so se vrnili zastopniki Nemčije iz Locarna v Berlin je bilo seveda potrebno, da ratificira locarnske sklepe tudi nemški parlament. In nastala je v tem času čudna situacija: da so se proti sklepom konference v Locarnu izjavili nemški nacionalisti, ki so zastopani v vladi. Jasno je, da so locarnski sklepi ugodni ravno za Nemčijo, in ravno nemški nacionalisti nimajo niti najmanjšega vzroka ali povoda, da iz stvarnih razlogov ovirajo in onemogočijo sprejem locarnskih sklepov. Zato je gotovo, da so to napravili iz demagoških razlogov in da s tem ne bi nosili za locarnske sklepe odgovornosti. Iz teh razlogov so izstopili iz sedanje vlade štirje nemško-nacionalni ministri. K temu položaju je parlamentarna skupina nemške socialne demokracije izdala komunique, kjer trdi, da svojega stališča do sedanje desničarske vlade ni izpremenila in da so s svojim izstopom iz vlade nemški nacionalci jasno dokazali, da ž njim stranka, ki odgovarja nemškim interesom, ne more sodelovati. Socialna demokracija bo z vso silo delala na to, da bodo sprejeli odgovornost za locarnske sklepe tudi nemški nacionalci. Slednjič zahtevajo socialni demokrati razpust nemškega državnega zbora in volitve. Pri volitvah naj se nemški narod izjavi, ali je za locarnski sporazum ali je proti njemu.

Novo francosko vlado

je sestavil zopet Painleve. Po sklepih kongresa radikalnih socialistov je morala nova vlada kreniti nekoliko na levo in se približati zlasti socialistom in vpoštevati njihove zahteve. Razumljivo je, da je moral postati žrtev nove vladne politike bivši finančni minister Caillaux, ki zahtevi socialistov, da se upelje davek na premoženje, ni hotel ugoditi in s tem onemogočil podporo socialistov bivši Painlevejevi vladi. Sedanja Painlevejeva vlada je to zapreko odstranila, ni pa odstranila še drugih važnih ovir, ki socialiste odtujujejo od nje. Socialisti zahtevajo v vprašanju maroške vojne in vstaje Druzov obnovo pogajanj z Abdel Krimom in pogajanja z Druzi. V zadnji številki smo zapisali, da je mož bodčnosti Herriot in dogodki zadnjih dni to našo trditve potrjujejo. Sedanja Painlevejeva vlada je bila enodnevna in so ji dnevi šteti. Značilno za sedanjo vladno krizo na Francoskem je to, da so socialisti gospodari položaja in imajo v rokah, — kakor se v politiki to imenuje, — ključ situacije.

Frunze umrl.

Iz Moskve je prišlo 31. oktobra poročilo, da je v zgodnjih jutranjih urah umrl po daljši bolezni ljudski komisar za vojno in mornarico in predsednik vrhovnega vojnega in revolucionarnega sovjeta Mih. Frunze. — Pokojni Frunze je bil sin kmečkih staršev. Rodil se je l. 1885 v Turkestanu in študiral tehniško visoko šolo. V zgodnji mladosti (l. 1904.) se je (pred l. rusko revolucijo) priključil boljševikom in bil radi tega izgnan iz tedanjega Petrograda. Udejstvoval se je mnogo na strankinih zborih ruske socialne demokracije. Delavskega gibanja in organiziranja se je oprijel s tako vnemo, da je n. pr. l. 1906. vstopil kot priprost delavec v neko tekstilno tovarno samo zato, da je organiziral delavstvo dotične

Rudolf Golob

tovarne. Obsojen je bil radi tega na smrt, a pomiloščen na 10 let ječe. Med vojno je pobegnil in koval v carski ruski armadi revolucionarne naklepe. Po revoluciji je vodil še kratek čas rusko armado na fronti, potem pa vojno proti belim gardam Denjškina, Vrangla itd. Nato je postal poveljnik vojaške obrambe v Ukrajini in na Krimu. V odsotnosti Trockega l. 1924. je bil njegov namestnik, po njegovem odhodu pa je postal komisar za vojno. Sedaj je pokopan na Rdečem trgu v bližini Leninovega mavzoleja.

OBČINSKE VOLITE NA ANGLEŠKEM.

Znatno napredovanje socialistov. — Nazadovanje meščanskih strank.

V nedeljo 1. novembra so se vršile na Angleškem v približno 300 občinah občinske volitve. Izid volitev priča o velikem porastu socialističnih glasov in o nazadovanju vseh meščanskih strank. Evo nekaj volilnih rezultatov, ki našo trditev potrjujejo: London, glavno mesto Angleške, sedež aristokracije, bankirjev in domena konservativnih strank, je naklonil socialistom 35 novih mandatov, dočim niso izgubili nobenega. Poleg socialistov pridejo v poštev še municipalni reformisti, ki so pridobili 4 mandate, a so jih izgubili 29. Liberalci so izgubili 6 mandatov, a pridobili tudi 6. Rezultati po deželi so bistveno isti, pridobili so le socialisti in sicer 73 mandatov, izgubili 25; konservativci so pridobili 26, izgubili pa 49, liberalci so pridobili 11, a izgubili 33 mandatov. Rezultati še niso znani vsi, vendar je povsod zaznamovati velik porast socialističnih glasov.

Končni rezultati so za Delavsko stranko častni. Zlasti je treba to poudariti za mesto London. Pridobila je Delavska stranka skupno 132 mandatov in sicer 47 v pokrajini in 85 v Londonu. London je razdeljen v 28 okrajev, od katerih ima Delavska stranka v osmih okrajih večino. Celotna slika je sledeča: Vse druge stranke imajo skupno 1002 zastopnika, Delavska stranka pa 364. Dosedaj je bila ta slika sledeča: Delavska stranka je imela 277 zastopnikov proti 1083 zastopnikom vseh drugih strank.

Volitve v Litvi.

V baltiški državi Litva (z glavnim mestom Riga) so se vršile 7. oktobra t. l. volitve v parlament. Volitve značijo zlasti napredovanje za socialiste.

Napredovali so od 28 na 36 mandatov, torej za dobro petino. Novi parlament je sledeče sestavljen:

Socialisti	36
centrumaši	11
kmečka stranka	19
desni blok	18
nacionalne manjšine	16

V novi vladi bodo zasedli socialisti 4—5 ministrskih sedežev.

Grško - bolgarski konflikt poravnani.

Znan je zadnji grško-bolgarski konflikt, o katerem smo poročali že v zadnji številki. Intervencija Zveze narodov je uspela v toliko, da so grške čete izpraznile bolgarsko ozemlje. Konflikt je s tem poravnano, pritožb pa seveda še ne bo konca. Krivce je treba brezpogojno kaznovati in sicer občutno.

Stavka nameščencev v Avstriji.

Državni nameščenci Nemške Avstrije so se že dalje časa pripravljali na pogajanja z vlado. Stavili so nanjo svoje zahteve. Vlada pa je pristala pri pogajanjih le na izplačilo izrednega prispevka v znesku ene četrtine mesečne plače. Nameščenci se s tem niso mogli zadovoljiti, zato so napovedali za 5. novembra splošno stavko državnih nameščencev. Vlada kljub temu skuša stavko preprečiti s tem, da hoče v zadnjem trenutku dati nameščencem še nekatere koncesije.

Volitve v Kanadi. (Sev. Amerika).

Volitve v kanadski parlament so prinesle zmago konservativni stranki, ki je dobila 149 mandatov, liberalci 98, progresisti 17, delavska stranka 2, neodvisni 2.

Dobra znamenja.

Delavski pokret Slovenije, kakor cele Jugoslavije se pričinja polagoma dvigati iz največjega ponižanja, kamor ga je vrgel nesrečni bratomorni boj.

Strokovne organizacije, zlasti v Sloveniji so zopet upostavile svojo prvotno organizirano fronto. Železničarji, rudarji, kovinarji, lesni delavci, usnarji in stavbinci, živilski delavci itd. hite z zbiranjem svojih energij, da bodo zopet to, kar so bili takoj po vojni — organizirana obramba celotnega delavskega razreda v tej državi.

Kažejo se tudi že prvi uspehi zopetne enotnosti. Železničarji so pokazali pri volitvah v svojo bolniško blagajno, kaj zmora borben duh enotne železničarske organizacije. Z neznanosko silo so treščili ob tla svojega dednega nasprotnika, ki si še niti toliko ni opomogel, da bi zbral svoje ude — in preštel glasovnice, ter objavil izid teh, zanj katastrofalnih volitev.

Pred par meseci še tako razcepljeni ljubljanski proletarijat je tudi že odnesel svojo prvo laboriko po izvršenem ujedinjenju strokovnih organizacij.

Pri zadnjih volitvah v obrtno sodišče je zmagal v vseh štirih skupinah, kar se ni dogodilo niti takrat, ko delavske vrste še niso bile razcepljene.

Ti prvi uspehi so vrnili pogum tudi tistim, ki se še niso otreli malodušja iz dobe cepljenja delavskih organizacij. Strokovne organizacije zaznamujejo vedno nov pritok novega članstva in so vkljub silni brezposelnosti prekoračile za Slovenijo dokaj impozantno številko — desetisoč članov.

Kakor nam ta dejstva polnijo dušo veselih slutnj, nam dvigajo glavo in krepe voljo za novo delo, za nove napore in nove zmage, tako vzbujajo pri tistih, ki ne žele dobro delavskega ljudstvu — temne slutnje in mrzličen strah.

Nikoli po vojni še ni imel slovenski delavec tako izborne prilike videti kdo mu želi dobro in kdo slabo, kakor ravno sedaj. Vsi pravi prijatelji delavskega stanu se trudijo na vso moč, da čimprej zacelijo vse rane, ki jih je zadal delavskemu pokretu bratomorni boj. Vse naj bo pozabljeno, samo izkušnje te dobe naj ostanejo, to je deviza vseh pravih delavskih prijateljev!

Na drugi strani se pa zbirajo mrki elementi, ki iz teh ali onih vzrokov ne žele delavskega vstajenja. Na vso moč se trudijo, da bi ubili medsebojno harmonijo v delavskih vrstah. Potom svojega tiska in potom svojih agitatorjev skušajo obuditi stare prepire v delavskih vrstah, radi katerih je bila pogažena čast in veličina visokega poslanstva delavskih organizacij.

V „Napreju“ sikata Bernot in Klemenčič svoje strupene sline in poskušata z vsemi mogočimi triki in fintami onemogočiti zdrav preokret delavskih mas.

V isti fronti z njima in z istimi sredstvi pa bruhata tudi jezuitski „Slovenec“ svoje vraže, kakor takrat, ko je s pomočjo svojega bratca „Večernega Lista“ zasejal razkol v delavske vrste in jih upronastil.

Iz višine kamor se je dvignil naš obnovljeni in z novim duhom prepojeni delavski pokret, gledamo na to gnusno gomaženje po mlakuži in vedno jačja je naša volja: Nikoli več nazaj k vam v mlakužo!

Nikoli več!

Kričite, zavijajte, lagajte, intrigirajte in delaite kar hočete! Nas ne privabite nikdar več, k sebi v mlakužo!

Vse vaše klevete, ki jih grmadite dan za dnem nad nami, nas ne dosežejo. Vsi naši vedo, da kričite iz strahu pred našim vstajanjem!

Mi vstajamo —
in vas je strah!

Sužnje.

Stara in neovrgljiva je žalostna resnica: Največ nemorale, največ izprijenosti je tam, kjer je beda, revščina največja. Zato napačno in pogrešno lečijo te rane oni, ki mislijo, da bodo pridige, evangelijski citati in hinavske pobožnosti poboljšale svet in odpravile pokvarjenost in izprijenost.

Družba, sedanja kapitalistična družba je bolna, ta pa okuži tudi zdravega človeka.

Naj zadošča za danes samo par primerov!

Nedavno smo čitali v „Jutru“ plačan inserat, da išče neki podjetnik, baže se je za reelnega, solidnega trgovca nazival, čedno in priključljivo prodajalko. — Torej! Poleg strokovne usposobljenosti, mora imeti prosilka — in veliko bo teh prosilk — tudi telesno usposobljenost, tudi trgovcu dopadljivo zunanost.

Pa pomislimo!

Brezposelna trgovska pomočnica, revnih staršev, bo dobila to službo. Zato, ker je čedna in ker bo odgovarjala trgovčevemu okusu bo dobila mesto, dobila službo. Pa bo trgovec zahteval za slabo plačo poleg dela v prodajalni svoj tribut tudi od čednega, dopadljivega dekletovega telesa.

Dekle bo pred alternativo: udaj se ali pa boš jutri zopet na cesti, zopet brez posla v še večji bedi in pomanjkanju! Kdo bo zameril dekletu, če bo izvolila prvo, postala priljubljena trgovca, pa s tem obvarovala pred lakoto svojo mater, svoje brate in sestre!

Upali smo, da so za nami časi, ko je moralo dekle poleg dela služiti grenak kruh tudi s svojim telesom. Bridko, hudo smo se motili. Strašna brezposelnost, ki duši in upropašča predvsem takozvani srednji sloj, duševni proletarijat, je rodila znova to ogabno in zverinsko zlorabljanje zaposlenih žensk.

Naj ne reče nihče, da je to osamljen slučaj! Redko, pa vendar pogosto se razgrinjajo naravnost neverjetna početja delodajalcev.

Pa te svinjarije niso rezervirane samo napredno mislečim delodajalcem. Ne, tudi klerikalci se lahko postavijo, da imajo v svojih vrstah, da celo v svojih prvih vrstah take ljudi.

Bomo kar povedali: Klerikalni veljak, ki igra v klerikalni stranki „odlično“ vlogo je najel uradnico. Ko je videl, da je najeta uradnica brhko dekle, ki bi odgovarjala njegovemu živinskemu in živalskemu poželenju, je obljubil posredovalcu lepo nagrado, če bo dekle ostalo pri njem v službi.

Vprašamo le: Kaj so s sužnji drugače trgovali?

Pa pojdimo dalje!

Vemo za urad, velik urad, kjer se slabo kvalificirajo, zapostavljajo in odstavljajo tista dekleta, ki jim pones prepoveduje služiti šefovi pohotnosti.

Vse to pa morajo pretrpeti sirote za slabo plačo. Pa kaj hočejo. Povečini revnih slojev, so ta dekleta starši z največjo težavo ob največjem pomanjkanju izšolali in izobrazili. Komaj je čakala cela družina, da pride dekle do kruha. Ko pa dobi službo, kaj čuda, če se boji znova brezposelnosti, znova bede in proda za slab denar svoje telo.

Delodajalci pa tudi na drug način izrabljajo taka dekleta. Kdo še ni pozabil, ko je nastal vihar v tiskarski organizaciji, ko je tiskarnar odklonil službenkam višjo plačo, češ, vsaj jim mora mlado telo tudi nuditi zaslužek. Pa nekateri gostilničarji! Natakarcica naj od teh in takih dohodkov živi, to je stara pesem gostilničarska!

Vsi ti pa, ki tako grdo, tako ostudno in zverinsko zlorablajo in izrabljajo bedo, pa se dajo potem

proslavljati, če darujejo dinar za pokvarjeno mladino. Zato pa imajo recept in koncesijo, da zabavljajo nad pokvarjenostjo onih, ki so njihove nedolžne in nesrečne žrtve.

Pokrenite, ljudje, boj proti tej družbi!

Domovina vas kliče!

Kratka, pa značilna in nadvse žalostna je povest: slovenski delavec je odšel pred tridesetimi leti v Nemčijo. Doma ni bilo zaslužka, doma zanj ni bilo dela, zato je povezal svojo robo, pa odšel v daljnji svet za kruhom, za zaslužkom.

V srcu pa je poštena, naivna duša imela le eno željo: da se vrne enkrat zopet domov, da si doma ustvari svoje ognjišče in postavi svojo streho.

Težko je delal, trdo je delal tam v westfalskih rudnikih. Vročina, voda, življenska nevarnost je vedno spremljala dobrega Slovenca in za petami mu je sledila smrt.

Pa dobri človek se ni brigal za nevarnost, delal je, stradal je, odtrgal si od ust, pa nosil v hranilnico. Petindvajset let je delal tako, dan je bil enak dnevu, veselja ni poznal, razvedrila si ni privoščil dobri Slovenec. In, ko je izbruhnila vojna, je imel mož 70.000 zlatih mark v hranilnici. Velika, lepa vsota, po pfenigih zbrana in ust odtrgana. Vojna mu je prekrizala račun. V domovino ni kazalo takrat, ostal je tam, robotal naprej in čakal, da bo konec vojne vihere in mogoč povratek v domovino. Pa prišle so grozne posledice vojne, svojo vrednost je dnevno zgubljal nekdanja zlata marka.

Po prevratu so obetali v naši domovini zlate najlepše čase. Kaj čuda, če se je tudi tega delavca znova polotila tako vroče negovana želja, da se vrne domov in doma preživi s svojimi prihranki poslednje življenske dni.

Dolgo je moledoval, dolgo je prosil za potno dovoljenje. Kdo pa ima časa za ljubečega, vdanega sina v domovini?

Prišel je domov, zamenjal ves svoj prihranek in videl je, da je celo življenje stradal zato, da so mu sedaj izplačali za 70.000 v zlatu zasluženih mark 120 jugoslovanskih dinarjev.

Sedemdeset let je danes mož star. Prišel je v domovino, zato, da je sedaj star in oslabil znova poiskal delo. Pri delu bo moral ostati do zadnjega dne, ali pa bo občini v breme, občanarjem v nadlego.

Zakaj pripovedujem to storijo?

Da bodo vsi vedeli: z delavčevim pristradanim prihrankom so drugi špekulirali, vojne vodili, delavec pa je v tej družbi na roboto in izkoriščanje obsojen.

Domovina pa za take svoje sinove nima sredstev. Domovina teh svojih sinov ne neguje in jim bede, starosti in onemoglosti ne lajša. Tudi v domovini bo moral ubogi starček vihteti kladivo, pa si v znoju služiti svoj kruh.

Skupščina bratovske skladnice.

Delavska delegacija je podala na ustanovni glavni skupščini bratovske skladnice za Slovenijo, ki se je vršila dne 25. oktobra t. l. pred prehodom na dnevni red v popolnem soglasju

sledečo izjavo.

Delavstvo, ki nas je poslalo na to skupščino odklanja čim najostreje pravilnik za bratovske skladnice v njegovi sedanji obliki.

Ono zahteva od nas, da imamo pri vsem svojem postopanju predvsem to pred očmi, da dosežemo pravično spremembo tega pravilnika.

Pri tem razpoloženju prevzemamo nase težko odgovornost, ako smo sklenili, da se udeležimo dela te skupščine in da ne onemogočamo konstituiranja glavnega odbora na podlagi tega pravilnika.

Po ceni užitek

za Vas je: umivajte si z „Elsa mili!“ Poznavački pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od vsega dobrega najboljše! Ta mila zdravila

in lepote niso samo toaletna mila prijetno dišeča in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko preizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode

in mrzlega zraka. Dobi se 5 vrst Elsa mil. Elsa lilijino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa boraksovo milo, Elsa milo za britje, Elsa katransko ali šampon-milo. Za poizkušnjo 5 kosov Elsa mila že obenem z zavojnino in poštnino za 52 Din proti vnaprejšnjemu denarju. Po povzetju za Din

10 več (za poštnino). Naročila upravitelj le-karnarju Eugen V. Fellerju u Stubič Donjoi, Elsatrg 202, Hrvatska. Elsa-preparati dobijo se po vseh podružnicah Konzumnega društva za Slovenijo. Posamezne steklenice Elsaflujda po 10 Din v lekarnah in sorodnih trgovinah.

Ako smo se k temu kljub temu odločili, smo se odločili za to iz dveh razlogov:

Prvič zato, ker se je pokazalo na enketi o pravilniku, ki se je vršila v Ljubljani dne 8. in 17. aprila t. l., da obstoja vsaj na strani nadzorne oblasti pripravljenost uvaževati najbolj upravičene delavske zahteve.

Drugič zato, ker je pokazal gospod minister za šume in rude s tem, da je naročil izdelati matematične bilance za rudarsko zavarovanje vsaj nekaj volje, da postavi zavarovanje na realno podlago, kar spada med glavne zahteve delavstva.

Pri tem položju smo smatrali za svojo dolžnost, da podamo dokaz, da smo pripravljeni delati za spremembo pravilnika v smislu upravičenih interesov delavstva, ki dela v rudarski in kovinarski industriji. Pri tem upamo na pomoč nadzorne oblasti.

Zato smo se odločili v trdni nadi, da bodo upoštevale vse zainteresirane skupine življenske interese delavstva ter smatrale

za stvar časti in poštenja, da drže besedo, ki so jo dale na enketi z dne 8. in 17. aprila t. l. ter delale skupno za uveljavljanje onih sprememb v pravilniku, ki jih je enketa z dne 8. in 17. aprila t. l. osvojila soglasno.

V onih točkah, kjer so šla mnenja na enketi narazen, pa pričakujemo, da bodo zakonodajni činitelji pri svoji odločitvi upoštevali, da je družba dolžna zasigurati pri težkem rudarskem delu izčrpanemu in onemoglemu delavstvu na stara leta vsaj najnужnejšo preskrbo.

Ostro podčrtujemo, da je ta človeška pravica tako sveta, da je nobena gospodarska kalkulacija ne sme zanikati, temveč mora ž njo brezpogojno računati.

Da se omogoči, da zavzamejo tudi interese iz drugih delov države stališče k našim predlogom, predlagamo, da se skliče državna enketa v Beograd, ki naj pravilnik na enak način prouči, kakor ga je proučila enketa v Ljubljani.

Socialisti ne smejo v Rusijo.

Belgijski socialistični poslanec Louis Pierard (Lui Pjerar) je nameraval obiskati Sovjetsko Rusijo, toda ne na stroške sovjetske vlade, kakor so to storili meščanski novinarji in razne delavske delegacije, temveč na lastne stroške. V ta namen je stopil v stike s sovjetskim poslanikom Krasinom, ki mu je obljubil, da se bo za dovoljenje toplo zavzel. Tudi Trockega je s posebnim pismom obvestil o svoji nameri. O priliki poseta v Berlinu mu je dejal Čičerin, da je njegov korak le pozdraviti. Naročil je tajniku berlinskega sovjetskega poslanstva naj takoj zahteva iz Moskve za omenjenega poslanca potno dovoljenje. Ko se je Pierard pripeljal v Berlin, je dobil na sovjetskem poslanstvu izjavo, da mu je zabranjeno potovanje v Sovjetsko Rusijo. Pierard je bil seveda radi te prepovedi razočaran, zlasti, ker so dobili dovoljenje razni klerikal-

ni in meščanski novinarji, dočim je potovanje v Sovjetsko Rusijo zabranjeno onemu belgijskemu poslancu, ki se je zavzemal za obnovo diplomatskih in trgovskih odnosov s Sovjetsko Rusijo. Kljub temu sklicevanju so s. Pierard-a odklonili.

Predvsem, kdo je s. Pierard? Ta sodrug je visoko naobražen socialist in nepristranski opazovalec, ki delavske probleme pozna globoko, nego gostje sovjetske vlade. A sovjetska vlada se boji njegovega poročila, ki bi ne bilo morda z ozirom na svojo nepristanost tako ugodno, kakor ostala.

Treba si bo to zločinsko postopanje zapomniti: vlada, ki se hoče legitimirati za edino socialistično vlado na svetu izkazuje svoje prijateljstvo meščanskim novinarjem in kapitalistom, zapira pa svoje meje zastopniku največje belgijske delavske stranke!

Tedenske novice.

Bolgarski socialisti.

Koncem meseca oktobra se je vršil kongres bolgarske socialistične stranke. Najvažnejša od sprejetih resolucij je ona, ki govori o političnem položaju v Bolgariji in o stališču socialistične stranke do Cankove vlade. Resolucija nalaga strankinemu vodstvu, da tudi v bodoče vodi ostro borbo proti Cankovemu režimu in da skuša varovati enotnost stranke, ker ne obstoje nobene načelne, temveč le taktične razlike.

Labour Party in komunisti.

Na zadnjem kongresu je angleška Delavska stranka proti angleškim komunistom jasno opredelila svoje stališče. Izvrševalni odbor Labour Party se je na svoji zadnji seji pečal s položajem, ki je nastal po kongresu v temu vprašanju. V veliki večini so se krajevne organizacije pokorile sklepom kongresa in komuniste izključile iz svoje srede. V kolikor nekatere krajevne organizacije tega kongresnega sklepa še niso izvršile, je Izvrševalni odbor sklenil, da jim da priliko, da to v najkrajšem času store.

Stavka pekovskih pomočnikov na Dunaju je izbruhnila v torek 3. t. m. Stavka bo imela brez dvoma silne posledice in ogromno škodo za konzumente. Pekovski pomočniki so zahtevali 12 odstotkov povišanja dosedanjih mezd. Tej zahtevi so se odločno uprli podjetja, nakar so pomočniki odgovorili s stavko. Tik pred izbruhom stavke so se dogodili prizori, kakršne smo lahko opazovali s strahom med vojno: množice ljudi so čakale pred pekarijami, da se založe s kruhom. Kruha je seveda hitro zmanjkalo in sedaj se bo-

do morale ubijati gospodinje s peko kruha v domačem štedilniku po zaslugi trmoglavosti podjetnikov.

Državni proračun.

Po dosedanjih poročilih je razvidno, da bo novi državni proračun mnogo višji, nego je bil sedanji proračun. To priča o „državnem štedenju“. Novi proračun bo za skoro eno milijardo večji od starega, akoravno se je vrednost dinarja v zadnjem letu znatno povišala. Ko bo novi proračun definitivno izdelan, se bomo ž njim obširneje bavili.

„Slovenčevim“ napadom smo posvetili v današnji številki poseben članek. Gospodje okrog „Slovenca“ naj si zapomnijo, da so časi minuli, ko so lovili na limanice à la Večerni list med delavskim razredom kaline. Zavedajo naj se, da bodo tudi tisti izpregledali, ki delujejo danes v Jugoslovanski strokovni zvezi. Kaj mislite, da bodo za ljubi mir in krščansko slovo večno in vedno prenašali ter trpeli svinjarije nekaterih klerikalnih veljakov? Vsaj je dovolj znana storijska o tem, da je odtegnil neki klerikalni veljak strankino subvencijo Jugoslovanski strokovni zvezi samo zato, da ji je pokazal v grdem maščevanju po klerikalni mentaliteti prirojeno krščansko ljubezen.

Tega Macafizelj ne razume. Celjski sodrug-pevec so odklonili na vernih duš dan sodelovanje z meščanskimi pevskimi društvi. Zato so pela na celjskem pokopališču najprej meščanska pevstva, za temi pa je samostojno nastopilo društvo naših sodrugov. In to ne gre Jutrovemu zabavničarju v glavo. Morda bo razumel včasih zabavni zabavničar, če povemo, zakaj so

odklonili sodelovanje. Prvič: Ker so davno minuli časi, da bi hoteli delati delavci takim meščanskim prireditvam stafažo in prezirano priprego. Drugič pa, ker socialist takega proslavljanja žrtv odobravati ne more in odobravati ne sme! Buržuazija poje umrlim vojakom, proslavljač pokojnih junaštvo in navaajoč ljudi v zablodo, da je sladko in zaslužno umreti za domovino. Socialisti pa so zapeli vojakom, da proslave žrtve buržuaznega družabnega reda, da se spomnijo vojnih grozot in zakličejo svetu: proti vojni, nikdar več vojne! Pacifizmu, pravemu pacifizmu daje duška na vojaških grobovih socialist, zato ne more sodelovati z meščanskimi društvi. Vsaj smatramo, da se meščanska društva zavedajo, zakaj pojejo na pokopališčih in ne delajo le tja v en dan, zato, da se producira hripavi basi in tenorji. Pri-stavljamo le še: nas ne ženira, četudi nas sam Macafizelj maltretira.

Zanimiva licitacija. Pri prebiranju Slovenčevih inseratov, ki za denar tudi vraga priporoča, smo brali te dni pod inseratom Bartlove, ki ima patent za krčne žile tudi sledeči inserat: Ljubljanska žandarmerijska četa broj 4643 potrebuje 5929 kg ovs, 7139 kg sena in 2420 kg slame. Ponudbe z vzorci sprejema komandir čete broj 4643. Očividno bodo rabili oves pa slamo za konje. Vprašamo: od kedaj pa imamo mi žandarmerijo na konjih? Doslej vemo le, da žandarji peš opravljajo svojo službo. Če pa je ta dobava za oficirske konje, potem pravimo, da je to potrata in ta nabava odveč. Za jutranje izprehode naj svoje konje krmijo s senom, ki ga sami kupijo in sami tudi plačajo. Reprezentacijskih cigaret in športnih konj pa res ne bomo plačevali.

To je čifutsko. Ne da se tajiti, da je tudi kinematograf važno vzgojno sredstvo. Poleg raznih traparij in potegavščin prikazujejo vendar včasih tudi zgodovinske in druge fime, ki jim važnosti ni odrekati. Sedaj se predvaja v Ljubljani Quo vadis. Ker pa vedo, da bo poset in obisk velik, zato so to priliko čifutski izrabili in film na dva dela razdelili. — Zato bo vrgel film Quo vadis dvojen dobiček, ljubljanski obiskovalci pa bodo za drugi obisk opeharjeni. V Zagrebu so cel film predvajali enkrat, ravnotako na Dunaju. Ljubljana pa bo „plehala“ in za ta užitek plačala dvojno vstopnino. — Policija naj se manj interesira za nage in napolnoge filmske dive in deve, pa naj tudi v to stran obrne svojo živo, četudi slabo plačano pozornost.

Katoliškemu Slovincu! Na kratko povedano: „jaz bi se ne pustil“. Ko so te dni prisegali v kasarni rezervisti, so prisegli najprej pravoslavlju. Torej: v beli Ljubljani, sredi katoliškega sveta, pa ima pravoslavni svečenik prednost! Smatramo, da je to za Staatsafero dovelj razlogov. Katoliški Slovenec, še enkrat: „jaz bi se ne pustil“.

Kdo je rudarje državotvornosti učil? Orjuna je bila tista, ki se je smatrala poklicano, da z mečem in ognjem vbije v glavo rudarjev „čiste-ga“ nacionalizma. Po komaj dobrem letu, odkar je bil ubogi Fakin bestialno umorjen o priliki trboveljskega pohoda prav te Orjune, pa piše o njenem članstvu njen predsednik inženir Marko Kranjec sledeče: Med Orjunaši so ljudje, ki jim je zlobnost prirojena, ki se niti izdajstva ne sramujejo in tudi v Orjuni ne manjka Judežev. In, čim hitreje se je razvijala Orjuna, tem večje je bilo število teh propalic, tako izpoveduje inženjer Marko Kranjec. Torej: taka sodrga je šla nad trboveljske rudarje. Vedeli smo to, da je le taka sodrga zmožna Fakinovega bestialnega umora. Da, da, Fakinov bestialni umor se maščuje in bo mašče-

van. Kot slaba vest preganja povzročitelje pokojni Fakin. Rečemo le: Orjuna ne bo več delala akcij, najmanj pa nad delavci!

Iz Ljubljane.

Zabavni večer UDR.

(V soboto 7. novembra.)

Ljubljanska edinica UDR priredi v soboto 7. novembra zabavni večer v prostorih g. Valjevca (Reininghaus) v Šiški. Začetek ob 8. uri.

Na sporedu prireditve je: godba, petje, ples, šaljiva pošta itd. Kot posebnost te prireditve naj omenimo konkurenco pri šaljivi pošti, kjer bo ona sodružica, ki dobi največ pošte, obdarovana s krasnim servišem.

Naše mlado UDR si je potom svojega dosedanjega vzornega delovanja pridobilo že toliko simpatij med delavskimi krogi, da ni potrebno še posebej omenjati, da bo tudi tokrat poskrbelo za čim lepši potek družabnega večera. Zato vabimo vse prijatelje priproste in iskrene zabave, da se tega večera gotovo udeležijo. — Vstopnina prosta.

Sedmo predavanje Delavske Akademije v Ljubljani se bo vršilo v četrtek dne 12. novembra t. l. od 7. do 8. ure zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Tema: Socialni boji živih bitij. Predaval bo sodrug dr. Henrik Tuma.

Preselitev. Opozarjamo na inserat v današnji številki, da sta odvetnika dr. Milan Korun in dr. Celestin Jelenc preselila svojo pisarno v Aleksandrovo cesto št. 9, pritličje.

Kar je že dedom in roditeljem pomagalo, to bo pomagalo tudi Vam!

Elsa flujd. Da, samo „Elsaflujd“! To že skozi 27 let priljubljeno domače sredstvo s svojo mnogokratno uporabo od znotraj in od zunaj kot ublažitelj bolečin! Umivanje in drgnjenje z Elsaflujdom krepki in jača Vaše telo, stori Vas zmožne kljubovati prehlajenju in Vam pripravlja užitek. En sam polkus je spreobrnil mnoge, ki niso hoteli verovati in jih privedel, da iz hvaležnosti še dalje priporočajo Fellerjev „Elsaflujd“. Tudi Vi boste storili isto, ako naročite za poizkus 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, ali da Vam pride še ceneje: 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju v Stubič Donji, Elsatrg 202, Hrvatska.

Prava naša domača

Kolinska cikorija

Vam jamči
pristnost in jakost!

V celi državi dobro poznato milo „Gazela“ vsebuje in ima samo dobra svojstva. Gospodinje vpoštevajte to in zahtevajte v trgovinah izključno samo „Gazela“!

ZIKA

je najboljša žitna kava.

Ostanke

češkega in angleškega sukna za moške obleke, damske kostume in plašče po 2:50 do 3:20 m dobite po neverjetno nizki ceni in sicer od 250 Din naprej v razpošiljalnici

Josip Ivančič, Ljubljana

Miklošičeva c. 4, nasproti frančiškanske cerkve.

Oglejte si izložbo! Prepričajte se!

Prosveta.

Delavska akademija v Ljubljani.

Peti večer Delavske Akademije se je vršil v četrtek 28. X. 1925. Pri 350 udeležencih je predaval s. Ciril Štukelj o zgodovini Rusije do današnjih dni. Uvodoma je povdaril, da Rusija ni bila nikoli ona mirna, nazadnjaško zaspana dežela, kot jo je skušala predstavljati zapadni Evropi carska Rusija. Do konca 19. stoletja beleži ruska zgodovina nič manj kot štiri velike kmečke revolucije in do 2000 majhnih uporov poleg neštevilnih atentatov ter takozvanih palačnih revolucij.

Govornik je v kratkih besedah označil zgodovinski razvoj Rusije od onih časov, ko so se plemena Antov in Slovenov — današnjih Rusov preselila s Karpatov po veliki sarmatski nižini ter se oprijeli najprvo lova, nato pa trgovine in poljedelstva. Z navalom Tatarov v 13. stoletju se je temeljito preustrojil značaj, pa tudi način državnega življenja Rusov. Nastopila je vlada malih knezov, ki so bili odvisni od Tatarov, ko so bili Tatari pregnani iz Rusije se je samovolja carjev povečala in utrdila, kmečko ljudstvo pa je prehajalo v čimdalje večjo sužnost in revščino. Odtod veliki napor Stenike Razina, Pugačeva in Hmečickega. Ako se je položaj v Rusiji kdaj izpremenil, se je to zgodilo le v korist aristokracije in le na škodo kmetov-tlačanov. Po Petru Velikem, ki je uvedel v Rusijo sicer znatne reforme, se je absolutizem carjev še povečal. V začetku 19. stoletja, zlasti pa po Napoleonovih vojnah se je pa začel razvoj industrializma, ki je izsilil od Aleksandra II. osvobodjenje tlačanov, ki se je pa izvršilo

tako, da sta imela od tega korist le aristokrat in veleindustrijalec. Z porastkom industrijskega proletarijata so se začele širiti tudi v Rusiji socialistične in anarhistične ideje. Car Aleksander je padel po roki atentatorja. Že so se pojavile prve razredno-bojne organizacije, ki so zelo zgodaj uporabljale orožje proletarijata — štrajk. Delavstvo si je izvojevalo vedno več pravic, ustanovilo je tudi tajno socialno-demokratsko stranko, v kateri so se ločile tri skupine: ekstremna skupina boljševikov, zmerna skupina menjševikov in neznatna skupina ekonomistov, ki je odklanjala politično udejstvovanje proletarijata. Prišlo je baro leto 1905., ko je šel proletarijat na ulico, prvotno pod vodstvom agenta — provokatorja popa Gapon, nato pa z geslom: Popolna svoboda političnega udejstvovanja v Rusiji. Izvojevana je bila ustava in parlament (duma). Revolucija 1905 je bila zadušena v glavnem po zaslugi zloglasnega ministra Stolypina, bila pa je le velika izkušnja za revolucijo 1917, ki je morala priti. Govornik je dalje očrtal zgodovino velike revolucije 1917, omenil velike zasluge Lenina za to revolucijo, ter vse napore proletarijata, da se je ubranil zunanjih in notrajnih sovražnikov. Glavna zasluga oktoberске revolucije 1917 je, da je postal proletarijat gospodar v Rusiji in da je prišel ruski kmet v posest zemlje, za katero je zaman hrepenel dolga stoletja.

Temperamentnim, a v kljub temu objektivnim izvajanjem s. Štuklja je sledilo odobravanje. Pred predavanjem in ob zaključku je delavski zbor zapel dve pesmi ter dokazal, da napreduje od dne do dne. Bil je res lep, pravi proletarski večer.

Razno.

O Fordovi avtomobilni industriji.

Znani ameriški industrijalec Ford je izdal nedavno knjigo »Moje življenje in delo«. Iz te knjige posnemamo naslednje podatke: Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1905. s kapitalom 100.000 dolarjev in se je imenovalo »Fordova avtomobilna akcijska družba«. V letu 1908. je imelo podjetje že 1900 nameščenecv in je izdelalo na leto 5000 avtomobilov. V letu 1911. je imelo že 4100 nameščenecv ter je izdelalo na leto 45.000 avtomobilov. Do leta 1923. se je produkcija tako povečala, da je podjetje izdelalo na dan 4000 avtomobilov in je imelo nekaj manj kakor 50.000 nameščenecv. Od tedaj naprej podjetje zaznamuje vedno nova napredovanja. Po mnenju Forda samega, je doseglo vse te velike uspehe:

1. Ker je vedno skušal služiti konzumentu.

2. Ker je vedno zniževal cene izdelkom in s tem večal odjem blaga.

3. Ker je vedno skušal izboljševati metode produkcije z novimi iznajdbami in z uvedbo enega samega avtomobilnega tipa.

Nadalje je bil vedno neodvisen od tujega kapitala. Prebitek svojega podjetja je uporabljal za razširjanje obratov ter je znal vedno zainteresirati delavce za napredek podjetja z boljšimi mezdami pogoji. Stremel je za tem, da zboljša

z dobrimi produkcijskimi pogoji tudi delovne pogoje ter skušal ublažiti boj med delom in kapitalom. Praktično je na polju socialne zakonodaje mnogo napravil. Znižal je delovni čas, zviševal mezde in uvedel dalekosežno zaščito delavstva; ustanovil je obrtne šole, bolniške blagajne itd.

Proti tej knjigi je izšla brošura »Ford in Marks«, ki nepobitno dokazuje, da mi harmonije v boju med delom in kapitalom. Delo in kapital ne moreta imeti v nobenem slučaju skupnih interesov.

Zrna.

Klerus.

„Ali ste čitali moj najnovejši pastirski list?“ je vprašal knezoškofo pariški prosvetnega kneza.

„Ne,“ je odgovoril knez, „ali ste ga Vi, visokost?“

Visoki klerus (duhovščina) je pred francosko revolucijo v času propadanja francoskega absolutizma vzdrževala le zveze z dvorom. Navadno je bila ta visoka duhovščina brez vsake izobrazbe. Njihove spise in pastirske liste so ji pisali pisatelji, ki jih je zato dobro nagradila.

Rusko plemstvo.

Korsakof, eden izmed ljubljencev ruske carice Katarine II. je poklical k sebi knjigotržca:

„Nabavite mi knjižnico!“

„Pokorno bom izvršil Vaše povelje. Toda kakšne knjige naj Vam nabavim?“

„Kaj se to pravi, bedak! Natančno take, kakor cesarici: zgoraj majhne, spodaj velike!“

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih oziror potrebno, da uživa

kavni nadomestek

temu se najtopleje priporoča, da poskusi FRANCKOV

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

SIEGEL & DRUG

d. z o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska ces. 31

Svitavy
(Č. S. R.)

Wien
(Nem. Avstr.)

Kar ne veš vprašaj

Univerzalni informativni
Biro

„A R G U S“

Knez Mihailova ulica 35
Telefon 6-25.

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

„Zora“ sveče,
„Zora“ pralni prašek,
„Zora“ nočne lučice dobiva
se v vseh trgovinah konzum-
nega društva.

Odvetnika

Dr. Milan Korun
in

Dr. Celestin Jelenc

sta preselila svojo pisarno
na Aleksandrovo cesto št. 9
pritličje.

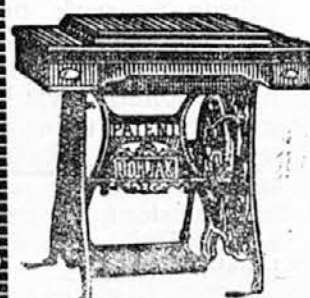
A. & E. SKABERNE

manufakturna - veletrogovina

Na debelo!

Ljubljana.

Na drobno!

IVAN JAK IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 2.

Najboljši šivalni in pletilni stroji.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno: Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10 letna garancija. Pisalne stroje Adler in Urania. Kolesa iz prvih tovarn. Dürkopp, Styria, Waffentrad, Kayser.

Povsem na novo in udobno urejena restavracija

Zadružni dom na Glincah

(Tržaška cesta 10)

se priporoča s svojo priznano izvrstno kuhinjo, dobro pristno pijačo in solidno postrežbo. Na novo došli: pristni jeruzalemec. Vsako soboto in nedeljo domače kolone. Prijeten sprehod in shajališče Ljubljančanov.

K obilnemu obisku prijazno vabita

Marija in Ivan Bajda.

Žoharin

najboljše sredstvo proti ščurkom, rusom, grilom Din 10—, za miši 7-50, stenice 8-50, podgane 15—, 25— do 50— Din

Artes laboratorij M. JUNKER, ZAGREB.
Petrinjska 3/III. — Telefon 19-97.

Vedno zadnje novosti

v damskih in moških filc in velour klobukih ter moderniziranje istih po najnovjših modelih v tovarni

slamnikov in klobukov

FRANC CERAR

Domžale.

Celjska milarna d. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80, fini in moderni D 108, krasni iz pristne dlake D 190, najfinejša specialiteta „Ita“ D 240 — 270

razpošilja
veletrogovina

R.
STERMECH
Celje, št. 56

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoj, vzorec od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom kupoval, dobi na kupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugađa in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez D 500 poštno proste. Trgovci in gros cene.

Svetovno znano

„FOX“

čistilo je za čevlje vendar najboljše.

Izdajatelj: Pokraj. načel. SSJ za Slovenijo po predstav. in ured. Jože Berdajs u. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.